

نورمفیدی، سیدکاظم، ۱۳۱۹ -

شفاعت و اهل نجات / سیدکاظم نورمفیدی؛ تنظیم و تدوین حجت منگنه‌چی. - قم: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۳۹۹.
۱۷۶ ص. - (مؤسسه بوستان کتاب: ۲۹۲۲) (کلام و عقاید. عقاید)

ISBN 978-964-09-2176-0

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتاب‌نامه: ص. [۱۷۱] - ۱۷۶؛ همچنین به صورت زیرنویس.

۱. شفاعت (اسلام). ۲. شفاعت در قرآن. ۳. هدایت. الف. منگنه‌چی، حجت، ۱۳۵۵-
ب. دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم. مؤسسه بوستان کتاب. ج. عنوان.

۲۹۷ / ۴۴

BP ۲۲۲/۷

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۶۲۲۷۹۴۸

۱۳۹۹

■ موضوع: عقاید (کلام و عقاید)

■ گروه مخاطب: عمومی

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۲۹۲۲

مسلسل انتشار (چاپ اول و بازچاپ): ۷۴۸۳

بوسه‌سنگ

شفاعت و اهل نجات

آيت الله سيد كاظم نورمفیدی
تنظيم و تدوين: حجت منگنه چی

بوسه
۱۳۹۹

شفاعت و اهل نجات

- نویسنده: آیت الله سید کاظم نورمفیدی • تنظیم و تدوین: حجت منگنه چی
- ناشر: مؤسسه بوستان کتاب
- لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب
- نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۹ • شمارگان: ۵۰۰ • بها: ۲۶۰۰۰ تومان

تمامی حقوق نشر مکتوب و الکترونیک اثر متعلق به مؤسسه بوستان کتاب است

printed in the Islamic Republic of Iran

- ❖ دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفاییه)، ص پ ۹۱۷ / ۳۷۱۸۵، تلفن: ۷-۳۷۷۴۲۱۵۵ شماره: ۳۷۷۴۲۱۵۴ تلفن پخش: ۳۷۷۴۴۴۲۶
 - ❖ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب با همکاری ۱۷۰ ناشر)
 - ❖ فروشگاه شماره ۲: تهران، خیابان انقلاب، بین وصال و فلسطین، پلاک ۹۵۱، تلفن: ۶۶۹۶۹۸۷۸
 - ❖ فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع یاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۳۲۲۳۳۶۷۲
 - ❖ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهار راه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۳۲۲۲۰۳۷۰
 - ❖ فروشگاه شماره ۵ (رنگین کمان، فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، نیش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۲۳۱۷۹
- اطلاع از تازه های نشر از طریق پیام کوتاه (SMS)، یا ارسال شماره همراه خود به ۱۰۰۰۲۱۵۵ یا ارسال درخواست به:

پست الکترونیک مؤسسه: [E-mail:info@bustaneketab.com](mailto:info@bustaneketab.com)

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت، www.bustaneketab.com

با تقدردانی از همکارانی که در تولید این اثر نقش داشته‌اند:

- اعضای شورای بررسی آثار • سرویراستار: محمدرضا منصفی • ویراستار: حامد عبداللهی سفیدان
- اصلاحات حروف نگاری: طاهره احسنی • صفحه‌آرا: احمد مؤتمنی
- نمونه‌خوانی: سیدعلی اصغر هاشمی نسب • کنترل فنی صفحه‌آرایی: سیدرضا موسوی‌منش
- مدیر گروه هنری: مسعود نجابتی • طراح جلد: محمود هدایی • اداره آماده‌سازی: حمیدرضا تیموری
- اداره چاپخانه: مجید مهدوی و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی.

رئیس مؤسسه
محمدباقر انصاری

فهرست مطالب

۱۱	سخن آغازین
۱۳	پیش‌گفتار

بخش اول: شفاعت

۱۹	شفاعت، در آیات و روایات
۲۰	مخالفت با آموزه شفاعت
۲۰	دو نمونه از آیات مربوط به شفاعت
۲۳	سه نمونه از روایات درباره شفاعت
۲۹	خلاصه
۳۰	اقسام شفاعت
۳۰	۱. شفاعت عمل
۳۱	روایتی درباره شفاعت عمل
۳۳	تجسم رابطه امامت و رهبری، مصداق شفاعت عمل
۳۶	سقوط و نجات در مواجهه با امام حسین <small>علیه السلام</small>
۴۰	۲. شفاعت مغفرت
۴۱	پرسشی درباره شفاعت مغفرت و حقیقت آن

شفاعت و اهل نجات

- ۴۵..... قرآن و نفی شفاعت به معنای نادرست آن
- ۴۸..... تأثیر معنای نادرست شفاعت
- ۵۰..... خلاصه
- ۵۱..... شفاعت، جلوه‌ای از رحمت خداوند
- ۵۱..... چگونگی اطلاق اسم بر خداوند
- ۵۳..... نامحدود بودن اسم‌های خداوند
- ۵۳..... جنبه حکایت‌گری اسم‌های الهی
- ۵۶..... تجلی خداوند در قیامت با اسم رحمت
- ۵۷..... پیامبر ﷺ جلوه همه صفات و اسم‌های الهی
- ۵۸..... رحمت خداوند، عامل تکمیل اعمال انسان
- ۶۱..... تجلی رحمت خداوند در دنیا
- ۶۳..... جلوه‌های معنوی رحمت خداوند
- ۶۳..... ۱. استغفار
- ۶۵..... ۲. توبه
- ۶۶..... ۳. تبدیل سیئات به حسنات
- ۶۹..... ۴. آمرزش گناهان با پرهیز از گناهان کبیره
- ۷۰..... ۵. شفاعت خداوند
- ۷۱..... جلوه رحمت خدا در دعاها و مناجات‌ها
- ۷۶..... خلاصه
- ۷۷..... شفاعت تنها به اذن خداوند و از راه واسطه‌ها
- ۷۸..... آیه اول
- ۷۹..... آیه دوم
- ۸۰..... آیه سوم

فهرست مطالب

- آیه چهارم ۸۱
- پاسخ به یک پرسش ۸۲
- خلاصه ۸۵
- شفاعت کنندگان ۸۶
۱. آیات قرآن ۸۶
- آیه اول: ملئکه ۸۶
- آیه دوم: گواهی دهندگان به حق ۸۷
- آیه سوم: اهل ایمان ۸۸
۲. روایات ۸۹
- روایت اول: شفاعت کردن عالم ۸۹
- روایت دوم: شفاعت کردن حضرت زهرا علیها السلام ۹۱
- روایت سوم: شفاعت کردن مؤمن ۹۳
- خلاصه ۹۵
- شفاعت شوندگان ۹۶
- رضایت خداوند، ملاک شفاعت شدن ۹۷
- معنای راضی بودن خداوند ۱۰۰
- قرآن و ویژگی های دین مورد قبول خدا ۱۰۱
- خلاصه ۱۰۳
- تأثیر اعمال در بهره مندی از شفاعت ۱۰۵
- چهار ویژگی محروم شدگان از شفاعت ۱۰۵
- دسته های مختلف انسان ها در قیامت ۱۰۸
- خلاصه ۱۰۸
- اشکال به مسئله شفاعت و پاسخ آن ۱۱۰

شفاعت و اهل نجات

- ۱۱۰ توضیح اشکال
- ۱۱۱ پاسخ اشکال
- ۱۱۲ باور به شفاعت در کنار خوف و رجا
- ۱۱۳ خوف و رجا در دعای ابوحمزه ثمالی
- ۱۱۴ شرط برخورداری از غفران الهی
- ۱۱۷ توجه به چگونگی رابطه با خدا
- ۱۱۸ خلاصه
- ۱۱۹ زمان شفاعت
- ۱۱۹ شفاعت، در آخرین مرحله قیامت
- ۱۲۰ روایتی درباره نفی شفاعت در برزخ
- ۱۲۱ مورد شفاعت قرار گرفتن اهل توحید در قیامت
- ۱۲۴ مورد شفاعت قرار گرفتن عده‌ای از اهل آتش
- ۱۲۶ خلاصه

بخش دوم: اهل نجات

- ۱۲۹ مستضعفین، در زمره اهل نجات
- ۱۲۹ دو دیدگاه افراطی و تفریطی
- ۱۳۱ قرآن و مستضعفین
- ۱۳۵ توسعه در معنای قرآنی مستضعفین
- ۱۳۸ خلاصه
- ۱۳۹ دو دسته روایت درباره نجات غیرشیعه
- ۱۳۹ روایات دسته اول
- ۱۳۹ روایت اول

فهرست مطالب

۱۴۲	روایت دوم
۱۴۸	روایات دسته دوم
۱۴۸	روایت اول
۱۴۹	روایت دوم
۱۵۰	تعارض میان دو دسته روایت
۱۵۱	رفع تعارض میان روایات
۱۵۴	وضعیت پیروان سایر ادیان
۱۵۶	اهمیت و ضرورت توجه به مسائل اصولی و فروع دین
۱۵۹	خلاصه
۱۶۰	«مُرْجُونَ لِأَمْرِ اللَّهِ» تعبیری دیگر
۱۶۰	درباره اهل نجات
۱۶۱	مقصود از «مُرْجُونَ لِأَمْرِ اللَّهِ»
۱۶۳	بیانی از بوعلی سینا
۱۶۶	بیانی از ملاصدرا
۱۷۰	خلاصه
۱۷۱	کتابنامه

سخن آغازین

تبيين آموزه‌های دینی بر پایه قرآن و روایات، رهیافتی بر پایه حدیث ثقلین است که علمای شیعه در طول تاریخ بر پایه آن به رسالت خویش عمل کرده‌اند.

برخی گزاره‌های دینی چنان اهمیت ویژه‌ای دارند که اعتقادداشتن یا اعتقادنداشتن به آن، مرزبندی میان مذاهب مختلف را تشکیل داده است. صرف نظر از صحت یا صحت‌نداشتن چنین مرزبندی‌هایی می‌توان اعتقاد به آموزه شفاعت را در میان عقاید پیروان مکتب اهل بیت علیهم‌السلام از اختصاصات ایشان دانست که مخالفان و موافقان فراوانی در پذیرش یا رد آن سخن رانده، یا قلم‌فرسایی کرده‌اند.

در همین راستا مؤسسه دارالمعرفه که مأموریت اصلی خویش را تبیین آموزه‌های دینی، بر پایه معارف قرآن و اهل بیت علیهم‌السلام قرار داده، بر آن شد از میان سلسله‌گفتارهای حضرت آیت‌الله سیدکاظم نورمفیدی (دامت برکاته)، مباحث مربوط به دو موضوع شفاعت و اهل نجات را به صورت کتاب در اختیار علاقه‌مندان این عرصه قرار دهد.

اثر حاضر که با نام «گفتارهایی درباره شفاعت و اهل نجات» سامان یافته، حاصل بیانات روان و درعین حال دقیق و لطیف معظم‌له است که پس از

تنظیم و تدوین توسط فاضل ارجمند جناب آقای دکتر حجت منگنه‌چی در اختیار جویندگان معارف اسلامی قرار می‌گیرد. ضمن تشکر از ایشان و نیز فاضل ارجمند جناب حجت‌الاسلام سیدمهدی موسوی که از آغاز تا انجام، ناظر و پیگیر امور بودند، امید آن می‌رود که با عنایت خداوند متعال، این حرکت استمرار یافته، بیش‌ازپیش گسترش یابد.

در پایان از کارکنان کارآموده مجموعه وزین بوستان کتاب که در آماده‌سازی و چاپ و نشر این اثر تلاش کردند سپاس‌گزاری می‌نماییم.

پیش‌گفتار

در یک تقسیم کلی، دین و حیانی سه بخش دارد:

۱. عقاید: مجموعه‌ای از باورها و اعتقادات درباره جهان هستی و واقعیت‌های آن.

۲. اخلاقیات: مجموعه‌ای از آموزه‌ها که فضایل و رذایل اخلاقی را مورد توجه قرار داده و با شناساندن آن‌ها به انسان، راه تهذیب نفس و پرورش فضایل را بیان می‌کنند.

۳. مناسک، احکام و مقررات: تعالیمی که برای تنظیم روابط هر انسانی با خداوند و نیز با انسان‌های دیگر در ابعاد اجتماعی، حقوقی، اقتصادی، سیاسی، نظامی و... آمده که «احکام شرعی» نامیده می‌شود.

با مطالعه آیات قرآن روشن خواهد شد که خداوند متعال در آیات بسیاری توجه ما را به موضوع معاد و زندگی پس از مرگ جلب کرده و از ابعاد مختلفی، نگاه انسان را به حیات اخروی‌اش معطوف ساخته است. ایمان به آخرت و پیامدهای انکار آن، نعمت‌ها و عذاب‌های اخروی، رابطه اعمال نیک و بد با نتایج اخروی آن‌ها از جمله موضوعاتی است که در آیات متعدد کلام وحی به آن پرداخته شده است. توجه به این نکات، اهمیت موضوع معاد و قرارگرفتن آن در زمره مسائل اعتقادی ادیان توحیدی را روشن ساخته،

ارزش پژوهش و تحقیق درباره آن را بیش از پیش می‌سازد، چراکه تبیین دقیق این موضوع با استناد به آیات قرآن و روایاتی که از پیامبر گرامی اسلام ﷺ و امامان معصومین علیهم السلام به دست ما رسیده، سبب خواهد شد بسیاری از کج‌اندیشی‌ها و کج‌روی‌ها از جامعه رخت بر بسته و بساط بی‌بندوباری و مسئولیت‌نداشتن در قبال رفتارها و گفتارها برچیده شده یا دست‌کم از آن کاسته شود.

نقطه آغاز این نوشتار، سخنرانی‌های حضرت آیت‌الله نورمفیدی (نماینده ولی فقیه در استان گلستان و امام جمعه گرگان) است که در روزهای ماه مبارک رمضان سال ۱۳۸۵، در مسجد جامع گلشن گرگان ایراد گردید. در این سخنرانی‌ها مهم‌ترین موضوعات مرتبط با قیامت با استناد به آیات قرآن و روایات اسلامی تبیین و تفسیر شد. از میان گفتارها، جلساتی که به موضوع «شفاعت» و «اهل نجات» اختصاص داشت و در آن‌ها برخی از جنبه‌های این دو بررسی شده، انتخاب گردید. مباحث بیان‌شده این ویژگی را دارد که با استناد به آیات قرآن و روایات اهل بیت علیهم السلام برای عموم مردم بیان گردید؛ چنان‌که امام صادق علیه السلام فرمود: «لَوَدِدْتُ أَنَّ أَصْحَابِي ضُرِبَتْ رُءُوسُهُمْ بِالسَّيَاطِ حَتَّى يَتَفَقَّهُوا!»^۱ دوست دارم تازیانه بر سر دوستانم زده شود تا در دین فقیه شوند».

درباره آماده‌سازی این پروژه چند نکته شایان اشاره است:

۱. تلاش شد تا جایی که امکان دارد مطالب بیان‌شده از شکل گفتاری و محاوره‌ای خارج شده، صورت نوشتاری به خود بگیرد تا مفاهیم و مطالب به آسانی انتقال یابد.

۱. کلینی، الکافی، ج ۱، ص ۳۱، ح ۸.

۲. سعی شد از ارجاع و مستندسازی آیات، روایات و نقل قول‌ها

چشم‌پوشی نشود.

۳. به جهت یکسان‌سازی، ترجمه قرآن استاد حسین انصاریان به عنوان

ترجمه واحد در همه موارد در نظر گرفته شد.

کلام پایانی، شکرگزاری به درگاه ذات اقدس الهی است که توفیق دیگری را رفیقم ساخت تا گام دیگری در ترویج علوم اهل بیت علیهم‌السلام بردارم. اظهار مراتب سپاس از استاد بزرگوار و عالم فرزانه حضرت آیت‌الله سیدکاظم نورمفیدی که با بیانی عالمانه، شیوا و تحسین‌برانگیز بستر استفاده عموم از معارف بلند اسلامی را فراهم نمود، شایسته است. طول عمر با برکت همراه با بهره‌های معنوی فراوان را از خداوند متعال برای ایشان خواستارم. قدردانی از حمایت‌های استاد گرامی، آیت‌الله سیدمجتبی نورمفیدی را از یاد نمی‌برم و همواره سپاس‌گزار ایشان خواهم بود.

و آخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمین

حجت‌منگنه‌چی

خرداد ۱۳۹۷